

GO HLAGIŠA DITŠHIŠINYO TŠA POLELO

Ditšhišinyo tša polelo di go fa sebaka sa go tšheletša seo o se hlagišitšego ka go tšhišinyo ya go ngwalwa ebile e dumelela komiti go hlalosa dinthla tšeo o di tšweleditšego ka go yona. Ge komiti e ka tšea sephetho sa go theeletša tšhišinyo ya gago, Mongwaledi wa Komiti o tla ikgakaganya le wena go dira dipeakanyo tša gore o tle o hlagiše tšhišinyo ya gago ka sebele.

Ditšhišinyo di ka dirwa gape ge dikomiti di swara Ditheeletšo tša Setšhaba.

- Ditšhišinyo tše tša Ditheeletšo tša Setšhaba di a rekhotiwa gomme tša ngwalollwa.
- Maloko a di/komiti a lebelela bohlatse le maikutlo ao a hlagišitšwego mo ditheeletšong gomme ba rerišana ka ona..
- Ge morero o itšego o na le mohlodi ebile o thekgwa ke batho ba mmalwa, morero woo o ka hwetša sebaka sa go amogelwa bjalo ka mošomo wa komiti ye itšego
- Di/komiti e tla tšea sephetho sa mafelelo ka gore morero o itšego o na le mohlodi goba aowa.

TLAHLO YA GO DIRA DITŠHIŠINYO TŠA POLELO

Tsela ya go dira ditšhišinyo tša polelo e fapana go ya ka dikomiti gomme e ya ka tsela ya tsamaišo.

Latela ditlhahlo tšeo di swanago le tša go dira tšhišinyo ya lengwalo.

Go ipeakanyetša tšhišinyo ya polelo – Bjalo ka ge dikopano tša komiti di dumelela setšhaba le boraditaba go di tšenela, o ka rata go tšenela dikopano tše pele o hlagiša tšhišinyo ya gago ya polelo. Goroga pele ga nako ka letšatši la gago la go dira tšhišinyo ya polelo. Ke kgopolo e kaone go beakanya tlhagišo ya gago gore o tle o kgone go hlagiša ditlha tšohle tše bohlokwa le gore o be le nako ye e lekanego ya dipotšišo.

Dithuša-pono – Diphapoši tša dikomiti tša Palamente di tšentšhitšwe didirišwa tša pono le modumo gomme tšhišinyo ya gago ya polelo e ka ba le mohlodi kudu ge e tlhaloswa ka didirišwa tša pono le modumo.

Polelo – O ka hlagiša tšhišinyo ya gago ka polelo ye nngwe le ye nngwe ya dipolelo tša semmušo tša Afrika Borwa, feela tsebiša komiti ka polelo yeo o e kgethilego pele ga nako gore Palamente e kgone go dira dipeakanyo tšeo di hlokegago tša botoloki.

Dipotšišo – Ipeakanyetše dipotšišo go tšwa go Maloko a Komiti. Ke mogopolo o mobotse go akanya gore ba ka tla le dipotšišo dife gomme wa ipeakanyetša go di araba.

Nako ye o e fiwago – O ka bolela le Mongwaledi wa Komiti go hlola gore ba go file nako e kaakang. Komiti ke yona e tšeago sephetho sa mafelelo sa nako ye e beetšwego ditlhagišo tša ditšhišinyo tša polelo.

Tšea karolo mo Palamenteng. Kwagatša lentšu la gago.

Letlakajana le le hwetšagala ka maleme a semmušo kamoka a Afrika Borwa.

PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Produced by the Public Education Office • Parliamentary Communication Services • INSPIRED BY PEOPLE
www.parliament.gov.za • P.O. Box 15, Cape Town, 8000 • Telephone: (021) 403 3341 • Facsimile: (021) 403 3303

PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Sepedi

Let our voices be heard
Ditšhišinyo go Palamente
Ditšhišinyo go Palamente

DITSHIŠINYO GO PALAMENTE

Molaotheo wa Afrika Borwa o fa batho sebaka sa go tšea karolo mo go direng melao, kokamelole ditshepedišo tše dingwe tša Palamente. Tsela ya demokrasi ya Afrika Borwa ga e fe badudi ba naga tokelo ya go kgetha baemedi ba bona fela, e ba dumelela gape go hlagiša maikutlo a bona mo mererong yeo e ba amago.

Ye nngwe ya ditsela tšeo setšhaba se kago hlagiša maikutlo a sona ke ka go dira ditšhišinyo ka Dikomiting tša Ngwako wa Bosetšhaba, Dikomiting tša Khansele ya Bosetšhaba ya Diprofense goba Dikomiting tša Mokopanelwa.

Gore ditšhišinyo tša go tšwa go setšhaba di phethege, dikagare le sebopego sa tšona di tla swanela ke go fiwa tshekegelo e kgolo.

Go bohlokwa gore tšhišinyo e balege ga bonolo gomme maloko a komiti a e kwešiše.

TŠHIŠINYO KE ENG?

Tšhišinyo ke tlhagišo ya maikutlo mo morerong goba molao o itšego woo o lego gare o rerwa ke komiti ya Palamente.

O ka hlagiša tšhišinyo ka polelo ye nngwe le ye nngwe ya thato ya gago.

Gantšhi ditšhišinyo di tla ka tsela ya lengwalo, fela di ka gatelelwa ka go hlagišwa ka tsela ya polelo pele ga komiti ge motho goba sehlopha sa batho bao ba hlagišitšego tšhišinyo yeo ba ka mengwa go tla go dira seo.

Go dira ditšhišinyo go bulela maloko a setšhaba sebaka sa go akanya diphetogo goba go akanya tšeo di ka dirwago go netefatša gore melao yeo e fetišwago ke Palamente goba merero efe goba efe yeo e ahlahlwago ke Palamente e ba le mohola woo e o reretšwego.

TSELA YA GO NGWALA TŠHIŠINYO

Le ge go se na tsela ya go ngwala tšhišinyo ya go ya komiting, e swanetšwe go gopodišišwa ebile e balege.

Dikakanyo tše di latelago di ka go thuša go ngwala tšhišinyo ka tsela yeo:

Hlogo – Efa tšhišinyo ya gago hlogo le leina la komiti yeo e lebantšhitšwego go yona mmogo le leina leo le feletšego la Molaokakanywa

Etšwa go mang? – Hlagiša ebile o bonagatše gore tšhišinyo yeo e tšwa go mang. Hlagiša leina la gago goba o fane ka leina la mokgatlo woo o o emetšego.

Boikgokagantšho – Tsentsha aterese le mogala woo re ka go ikgokagantšha le wena ka wona mosegare. Ge e le gore ga o rate go hlagiša dintlha tšeo go tšhišinyo ya gago gore le bonwe ke mašabašaba ka mabaka ao a tsebago ke wena, hlagiša seo mo lengwalong gomme o se ke wa le tšenywa ka go tšhišinyo.

DITSHIŠINYO GO PALAMENTE

A o ka thabela go tla kopanong ya Komiti? – Hlagiša o bonagatše ge e le gore o ka thabela sebaka sa go hlagiša polelo ya gago go komiti ka sebele.. Ge o emela mokgatlo gomme o ka thabela ba bangwe go tla le wena pele ga komiti, e ka ba go tla go oketša seo o se bolelago goba go go thekga, tšenywa maina a bona le dikarolo tšeo ba di bapalago mo mokgatlong.

Mokgatlo wa gago – Ge o ngwala legatong la mokgatlo, tsopola dintlha tša maikemišetšo, maloko le sebopego sa mokgatlo woo. Dira bonnete bja gore o na le maatla a go dira seo gomme o hlagiše le maemo a gago mo mokgatlong.

Ke mang o mongwe yoo a go thekgago? – O ka hlalosa tsela yeo o rerišanego le ba bangwe ka yona ge o ngwala tšhišinyo ya gago. Tšhišinyo ya gago e tla kwagala ge o na le thekgo ya ba bangwe.

TLHAHLO YA GO NGWALA DITSHIŠINYO

Ge o ngwalela komiti tšhišinyo, gantšhi o tla be o e dira mabapi le Molaokakanywa goba morero o mongwe. Le ge go na le diphapano ka tsela yeo ditšhišinyo tša Molaokakanywa di ngwadiwago ka gona, go na le melawana ya motheo yeo e swanetšego go latelwa.

Tšhomišo ya polelo – Šomiša polelo ya go hlomphega. Tšhišinyo yeo e nago le polelo ya go hloka hlomphego gape e na le maroga e ka se tšeelwe hlogong.

Ya maleba – O se ke wa fapoga. Tšhišinyo ya gago e lebane thwii le morero woo o ahlahlwago. Komiti e ka tšea sephetho sa go se tšeelwe tšhišinyo hlogong ge e se ya maleba.

Ya go kwešišega – Beakanya mafoko a gago le ditemana ka tatelano ya ya go kwešišega. Leka go tšweletša taba ya go kwagala le go kwešišega. Tšhišinyo yeo e bolelago ka se, gomme ya boa ya bolela ka sela, goba e hlakhlantšha ditaba tša go se sepelelane, e tla opiša hlogo gomme ya hloka mohlodi.

O se ke wa potapota – Ngwala ga bonolo o tšweletše ditaba thwii. O se ke wa ngwala tšeo di sa hlokegego. Tšhišinyo e telele kudu e fokotša maatla a dintlha tšeo o lekago go di tšweletša. Dikomiti di nyaka go tseba seo o se gopolago le bohlatse bj+a go thekga seo o se bolelago.

Nepagalo – Hlagiša taba tlwa e feleleletše. Dira dinyakišišo gomme o kgoboketše tshedimošo yeo e hlokegago ka bottlalo.. Netefatša gore tshedimošo ya gago ke ya makgonthe. Tšhišinyo ya go ba le diphošo tše dintši e fokotša maatla a seo o se hlagišago.

Mafelelong – Kgobokanya gomme o ngwale dintlha tša dikeletšo tša gago mo mafelelong a tšhišinyo goba o e ngwale ka kakaretšo mathomomg a tšhišinyo.

Go romela tšhišinyo – Tšhišinyo e swanelwa ke go fihla komiting ka, goba pele ga letšatši leo go la mafelelo leo le beilwego la gotliša ditšhišinyo, gomme e romelwe go Mongwaledi wa Komiti wa maleba.